

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ І ОПОДАТКУВАННЯ»
підготовки бакалаврів

Силабус освітнього компонента «Міжнародне страхування та оподаткування»
підготовки бакалаврів.

Розробник: Науменко Наталія Сергіївна, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 6 від __ лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародний бізнес», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – третій
		Семестр 5-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
Мова навчання	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
		Українська або англійська (вибір при реєстрації)

II. Інформація про викладача

ППІ: Науменко Наталія Сергіївна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Контактна інформація: 0678606800, naumenko.nataliia@vnu.edu.ua.

Дні занять: <http://surl.li/shvned>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

На сучасному етапі потенційна роль і необхідність всебічного розвитку страхування є особливо важливими, оскільки для усунення наслідків збитків саме відшкодування через систему страхування має позитивні макроекономічні та соціальні наслідки. Створення дієвої системи захисту інтересів громадян, підприємців, держави, підтримка соціальної стабільності суспільства неможливе без ефективного функціонування страхування. Враховуючи, що сучасний спеціаліст, крім фахових знань, повинен мати широку ерудицію, логічно мислити, швидко сприймати все новітнє, виникає необхідність формувати та розвивати страхову культуру.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Цілі курсу - студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання і навички в галузі загальної економічної теорії, макро- і мікроекономіки, грошей та кредиту, статистики, фінансів підприємства, банківської системи, правової підготовки, вміти проводити аналіз фінансової діяльності суб'єктів господарювання, простежувати вплив чинників зовнішнього і внутрішнього середовища на основні фінансово-економічні результати діяльності

страховиків та їх фінансовий стан, а також зміни в порядку надання страхових послуг, сформувані вміння до комунікацій під проведення тренінгів на бакалаврському рівні. У студентів формуються основні положення теорії й практики страхування фізичних і юридичних осіб в умовах ринкових відносин.

Завдання курсу: студенти здобувають знання і уміння у сфері міжнародного оподаткування, що в подальшому надасть їм можливість самостійно здійснювати дослідження національних податкових систем світу в умовах глобалізації, розв'язувати складні спеціалізовані та управлінські завдання з усунення механізмів подвійного оподаткування, вирішувати наукові і прикладні проблеми при здійсненні податкового планування діяльності суб'єкта господарювання у динамічному середовищі.

3. Soft skills (компетентності). Студенти повинні бути компетентними у таких питаннях:

- з'ясуванні об'єктивної необхідності і сутності страхових послуг, які надаються як фізичним так і юридичним особам;
- засвоєнні методів організації роботи страховика щодо реалізації страхових послуг;
- розгляді умов надання страхових послуг у галузі особистого, майнового страхування та страхування відповідальності;
- опануванні організаційними засадами фінансової діяльності страхових компаній;
- використанні фундаментальних закономірностей розвитку міжнародного оподаткування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- використанні теоретичного та методичного інструментарію для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- застосуванні управлінських навичок у сфері міжнародного оподаткування;
- демонструванні поглиблених знань у сфері міжнародного оподаткування;
- використанні положень і методів дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері міжнародного оподаткування;
- пошуку, використанні та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в міжнародного оподаткування.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Сутність міжнародного страхування як економічної категорії						
Тема 1. Сутність та класифікація страхування	10	2	-	8	-	-
Тема 2. Страховий ринок та його державне регулювання	12	-	2	9	1	ДС/4
Тема 3. Особисте страхування	11	-	2	8	1	ДС/4
Тема 4. Майнове страхування	14	2	2	9	1	ДС/4
Тема 5. Страхування відповідальності	11	-	2	8	1	ДС/4
Тема 6. Основи актуарних розрахунків	12	-	2	9	1	ДС/4
Тема 7. Фінанси та фінансова надійність страховиків	10	-	2	8	-	ДС/4
Разом за змістовим модулем 1	80	4	12	59	5	24
Змістовий модуль 2. Міжнародне оподаткування, як економічна категорія						
Тема 8. Міжнародне оподаткування: теоретичні основи, сутність, особливості	11	2	-	8	1	

Тема 9. Міжнародна податкова конкуренція: теорія та практика	12	-	2	9	1	ДС/4
Тема 10. Подвійне оподаткування: поняття, характеристики, механізми усунення	13	2	2	8	1	ДС/4
Тема 11. Методи та алгоритми розробки міжнародної податкової стратегії підприємства. Міжнародне податкове планування	11	2	-	9	-	
Тема 12. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	11	-	2	8	1	ДС/4
Тема 13. Принципи та підходи роботи з офшорними компаніями	12	-	2	9	1	ДС/4
Разом за змістовим модулем 2	70	6	8	51	5	16
Види підсумкових робіт						
Контрольна робота (тест)						
Всього годин:	150	10	20	110	10	100

* Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1	Підготувати виступ, у якому: розкрийте економічну сутність страхування та його роль у міжнародних економічних відносинах; навести класифікацію страхування за міжнародними стандартами; проаналізувати моделі державного регулювання страхових ринків у країнах ЄС, США та Україні.
2	Здійснити порівняльну характеристику систем: медичного страхування; пенсійного страхування; страхування життя двох обраних країнах (одна — країна ЄС, інша — країна з перехідною економікою). Результат подати у вигляді таблиці з висновками.
3	Проаналізувати кейс міжнародної компанії, що страхує: нерухомість; транспорт; вантажі у міжнародних перевезеннях. Визначити основні ризики, страхові тарифи та роль перестраховування.
4	Розробити схему страхування відповідальності: виробника товарів; перевізника; професійної відповідальності (аудитора, лікаря, консультанта). Пояснити особливості такого страхування у міжнародній практиці.
5	На умовному прикладі: пояснити принципи розрахунку страхового тарифу; визначити страхову премію та ймовірність страхового випадку; охарактеризувати роль актуарія в міжнародних страхових компаніях.
6	Проаналізувати фінансову звітність міжнародної страхової компанії (за відкритими даними): структуру активів і зобов'язань; показники платоспроможності та ліквідності; систему управління ризиками. Зробити висновки щодо фінансової стійкості страховика.
7	Розкрити сутність міжнародного оподаткування як економічної категорії: принципи резидентності та територіальності; роль міжнародних податкових угод; вплив глобалізації на податкові системи держав.
8	Проаналізувати податкову конкуренцію між країнами: ставки податку на прибуток корпорацій; податкові пільги для інвесторів; ризики «податкових перегонів донизу». Оцінити наслідки для національних економік.
9	Розв'язати кейс щодо діяльності компанії, що отримує доходи у двох країнах: визначити можливість виникнення подвійного оподаткування; застосувати методи його усунення (звільнення, зарахування, податковий кредит); зробити висновки щодо ефективності кожного методу.

10	Розробити концепцію міжнародної податкової стратегії підприємства з використанням: легальних інструментів податкового планування; офшорних або низькоподаткових юрисдикцій; принципів BEPS та міжнародної податкової прозорості. Оцінити податкові ризики та етичні аспекти.
----	--

IV. Політика оцінювання

Оцінювання проводиться згідно з Положенням університету про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти (<https://surl.li/iwdrbd>). Обов'язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>) у процесі навчання. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.08.2024 р. (<http://surl.li/sbwzdh>).

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- до 40 б. за участь в обговореннях (семінари) (Модуль 1);
- до 30 б. за перший експрес-тест (електронне тестування);
- до 30 б. за другий експрес-тест (електронне тестування) (обидва тести – Модуль 2;

орієнтовний перелік питань для підготовки див. нижче).

Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів.

Поточний контроль (max = 40 б.)										Модульний контроль (max = 60 б.)	Макс. сума за курс	
Модуль 1.										Модуль 2.		100
T2	T3	T4	T5	T6	T7	T9	T10	T12	T13	Експрес-тест 1	Експрес-тест 2	
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	30	30	

Робота студента на одному семінарі може бути оцінена у максимум 4 бали, з них 0,5 бала – за присутність на парі, решта – за участь в обговоренні питань відповідної теми семінару. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем або підготувати презентації в кількості 25-30 слайдів з кожної теми, яку він пропустив протягом семестру з поважних причин. Таким чином можна покращити свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Оцінювання здійснюється суб'єктивно викладачем.

Експрес-тести проводяться у електронній формі на платформі MS Forms. Перший тест – після проведення шостого семінарського заняття, другий – після останнього (десятого семінару). На кожному з тестів студент одержує по 30 питань (завдань), правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 1 бал. Максимально можлива кількість балів одержаних за кожен з тестів (за усі правильні відповіді) – 30. У сумі за обидва – 60 балів.

Загальна оцінка за курс підраховується як сума балів за обома модулями. Оцінка виставляється згідно зі шкалою оцінювання (табл.).

За бажанням студента і якщо це дозволяє загальна кількість балів за поточну роботу до набраних балів викладачем може бути додано до 15 бонусних балів, які він отримав за активну участь у позакласній роботі (освітній, науковій, самоврядній, волонтерській тощо). Наявність таких балів підтверджується сертифікатом, виданим у деканаті.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється здобувачеві автоматично, якщо ним виконано усі види передбачених силабусом освітнього компонента робіт та одержано 60 або більше балів. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної

заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>).

Для здобувачів ОПП спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» переведення балів у 200-бальну шкалу здійснюється шляхом помноження балів 100-бальної шкали на 2.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація»

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [43 http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17).
3. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
4. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова КМУ від 14.08.1996 р. № 959 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-96-п>.
5. Про затвердження Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Постанова КМУ від 18.12.1996 р. № 1523 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1523-96-п>.
6. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків: Розпорядження Держфінпослуг України від 03.02.2004 р. № 39 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/217.html>.

7. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків: Розпорядження Держфінпослуг від 17.03.2005 р. № 3755 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/files/RK-3775.pdf>.
8. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України Закон від 01.07.2004 р. № 1961-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1961-15/>.
9. Про страхування: Закон України від 07.03.96 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/>.
11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
12. Базилевич В. Д. Страхування: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Р. В. Пікус та ін.; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
13. Внукова Н. М. Страхування: теорія та практика : навч.-метод. посібн. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко та ін. ; за заг. ред. Н. М. Внукової. – Х. : Бурун Книга, 2009. – 656 с.
14. Осадець С. С. Страхування : підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, В. Л. Бабко та ін. ; за заг. ред. С. С. Осадця. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.
15. Ротова Т. А. Страхування : навч. посібн. / Т. А. Ротова. – К. : КНТЕУ, 2006. – 400 с.
16. Смоляк В. А. Страхування : навч. посібн. / В. А. Смоляк, Є. Ю. Кузькін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с.
17. Типова конвенція ООН про уникнення подвійного оподаткування між розвинутими країнами та країнами, що розвиваються, та коментарів до неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/esa/ffd/documents/UN_Model_2011_UpdateRu.pdf
18. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Польща про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень (документ 616_168, чинний від 12.01.1993) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/616_168
19. Лист ДФС України від 15 вересня 2015 року № 34020/7/99-99-12-01-03-17 «Про перелік країн, на які поширюється дія Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах. Розділ: Чинні двосторонні міжурядові угоди (конвенції) про уникнення подвійного оподаткування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-mijnarodne-chinni-dvostoronni-mijuryado/217024.html>